

Cat. B + code 96
Cat. BE

Het rijbewijs **B + code 96** laat toe samenstellen van voertuigen te besturen bestaande uit een trekkend voertuig van categorie B en een aanhangwagen met een maximale toegelaten massa van meer dan 750 kg, op voorwaarde dat de maximale toegelaten massa van dit samenstel niet meer dan 4.250 kg bedraagt.

Het rijbewijs **BE** laat toe samenstellen van voertuigen te besturen bestaande uit een trekkend voertuig van categorie B en een aanhangwagen of oplegger met een maximale toegelaten massa van meer dan 750 kg en ten hoogste 3.500 kg.

U bent vrijgesteld van het theorie-examen. !

De **minimumleeftijd** voor het behalen van een rijbewijs **B + code 96** is **18 jaar**. !

De **minimumleeftijd** voor het behalen van een rijbewijs **BE** is **18 jaar**.

Hoe kan u scholing volgen? U kan kiezen uit volgende rijopleidingen...

SCHOLING VIA EEN ERKENDE RIJSCHOOL

De meest doeltreffende methode bestaat erin het praktijkonderricht te volgen in een erkende rijnschool. Deze lessen worden inderdaad gegeven door gebrevetteerde beroepsinstructeurs, die bekwaam zijn u de gepaste opleiding en raad te geven.

Als voorbereiding op het praktijkexamen geeft de erkende rijnschool **minimum 8 uur praktijk-onderricht**.

SCHOLING ONDER DEKKING VAN EEN VOORLOPIG RIJBEWIJS MODEL 3

Deze scholingswijze kan alleen gevolgd worden door de kandidaten die niet vervallen zijn van het recht tot sturen of die hersteld zijn in het recht tot sturen.

Met het behoorlijk ingevulde formulier "Aanvraag om een voorlopig rijbewijs" en tegen voorlegging van uw nog geldige rijbewijs dat geldig verklaard is voor ten minste de categorie B, dient u bij het gemeentebestuur een voorlopig rijbewijs af te halen.

U moet **steeds vergezeld zijn van een begeleider**, die vermeld staat op uw voorlopig rijbewijs. Er mogen twee begeleiders voorzien worden.

U mag buiten één van uw begeleiders **slechts één enkele passagier** vervoeren, m.a.w. maximum 2 personen, ofwel 1 begeleider + 1 passagier ofwel 2 begeleiders.

Het eerste praktijkexamen kan ten vroegste plaatshebben één maand na de datum van afgifte van het voorlopig rijbewijs. Zorg ervoor dat de geldigheidsduur van het voorlopig rijbewijs niet wordt overschreden!

Na tweemaal niet slagen voor het praktijkexamen moet u minimum 4 uur praktijkonderricht volgen in een erkende rijnschool. Het voertuig van de erkende rijnschool is verplicht vanaf het 3de examen. U kan verder scholing volgen onder dekking van uw geldige voorlopig rijbewijs.

Na het vervallen van de geldigheid van uw voorlopig rijbewijs, kan u uw praktijkexamen slechts afleggen en uw scholing slechts voortzetten met een erkende rijnschool na het volgen van minimum 8 uur praktijkonderricht.

Het formulier "Aanvraag om een voorlopig rijbewijs" laat niet toe te rijden. U moet houder en drager zijn van een voorlopig rijbewijs. !

Bij beide scholingsmethodes kan het praktijkexamen worden afgelegd in een examencentrum naar keuze.

Meer inlichtingen over de praktische rijopleiding en het praktijkexamen vindt u op de volgende bladzijden. Lees deze aandachtig. Raadpleeg eveneens onze website www.gocavlaanderen.be.

> De praktische rijopleiding

DE BEGELEIDER

Uw begeleider moet aan de volgende **voorwaarden** voldoen:

- moet minimum **24 jaar** oud zijn;
- moet ingeschreven zijn **in België** en houder en drager zijn van een identiteitsdocument, afgegeven in België;
- moet sedert **ten minste 6 jaar** houder en drager zijn van, naargelang het geval, een categorie B + code 96 of BE op een Belgisch of Europees rijbewijs, en tevens geldig voor het besturen van het voertuig aan boord waarvan hij de kandidaat vergezelt (de bestuurder die enkel een speciaal aan zijn handicap aangepast voertuig mag besturen, mag niet als begeleider bij de scholing optreden);
- mag **niet vervallen zijn of geweest zijn** van het recht tot sturen binnen de 3 jaar vóór de afgifte van het voorlopig rijbewijs en moet voldaan hebben aan de onderzoeken die hem eventueel door de rechter zijn opgelegd;
- mag behalve voor dezelfde kandidaat, **niet op een ander voorlopig rijbewijs** als begeleider vermeld zijn binnen het jaar vóór de afgifte van het voorlopig rijbewijs. Dit verbod geldt niet ten aanzien van zijn eigen kinderen of pleegkinderen of die van zijn wettelijke partner.

- U mag **niet rijden in het buitenland** onder dekking van een voorlopig rijbewijs.
- Hou er rekening mee dat de **geldigheid van uw voorlopig rijbewijs** beperkt is (12 maanden). Het kan in geen geval worden verlengd.
- U kan slechts een **nieuw voorlopig rijbewijs** voor dezelfde categorie van voertuigen bekomen **na een verloop van 3 jaar**, te rekenen vanaf de einddatum van het laatst bekomen voorlopig rijbewijs (uitgezonderd de opheffing van de vermelding 'automatisch' of 'code 78').
- Maak **tijdig een afspraak** voor het praktijkexamen (bij voorkeur 6 weken op voorhand).

Wij kunnen **het belang van de keuze van begeleider** niet genoeg benadrukken. Deze persoon, die van u een goede en veilige bestuurder zal maken, dient naast een uitstekende kennis van het verkeersreglement ook over een ruime rijervaring te beschikken. Een goede lesgever vormt een goede leerling; een ernstige opleiding geeft u maximum waarborgen voor een succesvol resultaat.

U mag veranderen van begeleider tijdens de stageperiode voor zover de wijziging vermeld wordt op het voorlopig rijbewijs door uw gemeentebestuur.

DE STAGEPERIODE

Tijdens de stageperiode dient de **kandidaat**:

- houder en drager te zijn van een geldig identiteitsdocument, afgegeven in België;
- houder en drager te zijn van een geldig voorlopig rijbewijs.

Op vrijdag, zaterdag, zondag, op de vooravond van wettelijke feestdagen en op wettelijke feestdagen zelf is het u niet toegestaan het voertuig te besturen van 22 uur tot 6 uur 's anderendaags. Dit verbod is niet van toepassing op de kandidaat die de leeftijd van 24 jaar bereikt heeft.

Het **voertuig** dient uitgerust te zijn met:

- het reglementair L-teken, achteraan op het voertuig aangebracht;
- rechterbuitenspiegels (één voor de begeleider en één voor de kandidaat).

LEEFTIJD

De minimumleeftijd voor het bekomen van een voorlopig rijbewijs en een definitief rijbewijs B + code 96 of BE, bedraagt:

- voorlopig rijbewijs model 3 van categorie B + code 96: 18 jaar
- voorlopig rijbewijs model 3 van categorie BE: 18 jaar
- definitief rijbewijs B + code 96: 18 jaar
- definitief rijbewijs BE: 18 jaar.

> Het praktijkexamen

AFSPRAAK

Voor het afleggen van het praktijkexamen dient u **voorafgaandelijk een afspraak** te maken. U kan hieromtrent inlichtingen inwinnen bij het examen centrum.

Het examen centrum mag de voorafbetaling van de retributie vragen vooraleer de afspraak vast te leggen.

In uw eigen belang wordt u verzocht **tijdig** en ten minste **6 weken op voorhand** een afspraak te maken voor het praktijkexamen. Hou er rekening mee dat afspraken voor eventuele herkansingen mogelijk moeten blijven binnen de geldigheid van uw voorlopig rijbewijs.

Indien op de afgesproken dag de **weersomstandigheden** slecht zijn (mist of sneeuwval die de zichtbaarheid tot minder dan 100 m beperken) of de wegen niet berijdbaar zijn (sneeuw, ijzel), neem dan, voor u thuis vertrekt, contact op met het examen centrum. Zo verneemt u of de praktijkexamens al dan niet volledig doorgaan en kunnen de nodige maatregelen genomen worden.

Wanneer u en/of uw begeleider administratief niet in orde zijn en/of uw voertuig administratief en/of technisch niet in orde is, zal u voor een volgende afspraak een retributiebijslag aangerekend worden.

Wanneer u zich niet heeft aangemeld voor het praktijkexamen waarvoor u bent ingeschreven en het examen centrum niet heeft

verwittigd ten minste 2 volledige werkdagen voor de dag van het examen, de zaterdag niet inbegrepen, zal u voor een volgende afspraak een retributiebijslag aangerekend worden (vb. indien u dinsdag een afspraak heeft, dient u deze afspraak ten laatste op donderdag van de voorgaande week te annuleren).

In geval van overmacht kan de toelating tot terugbetaling van de retributiebijslag verleend worden door de bevoegde overheid. Meer informatie hierover kan u terugvinden op onze website www.gocavlaanderen.be.

CODE 78

U kan slechts een nieuw voorlopig rijbewijs voor dezelfde categorie van voertuigen bekomen na een verloop van 3 jaar. Nochtans kan de kandidaat, die reeds houder is van een rijbewijs met de vermelding 'automatisch' of 'code 78', d.w.z. beperkt tot het besturen van motorvoertuigen met automatische schakeling, onmiddellijk een tweede voorlopig rijbewijs bekomen, geldig voor dezelfde categorie van voertuigen voorzien van een koppelingpedaal.

RETRIBUTIES

Raadpleeg hiervoor onze website www.gocavlaanderen.be.

Een **paspoort** wordt **niet aanvaard**.
Van geen enkel document wordt een
fotokopie aanvaard. **!**

Voor te leggen documenten op het ogenblik van het praktijkexamen!

Indien u de scholing onder dekking van een voorlopig rijbewijs model 3 volgt:

- . uw geldige **identiteitsdocument**;
- . uw nog geldige **voorlopig rijbewijs** (afgegeven sinds meer dan één maand);
- . uw **Belgische of Europese rijbewijs**, geldig voor de categorie B of voor een gelijkwaardige categorie;
- . als u al ten minste tweemaal niet geslaagd bent, het **bewijs*** dat u de voorgeschreven opleiding heeft gevolgd na de tweede mislukking;
- . het nog geldige **verzekeringsbewijs** inzake de burgerlijke aansprakelijkheid voor het voertuig en voor de aanhangwagen waarmee u zich aanbiedt (groene kaart – Internationaal verzekeringsbewijs);
- . het **inschrijvingsbewijs** van het voertuig en van de aanhangwagen waarmee u zich aanbiedt;
- . het groene, nog geldige **keuringsbewijs** van het voertuig en van de aanhangwagen waarmee u zich aanbiedt;
- . tenzij het totale reële gewicht duidelijk kan worden afgeleid, een **weegbon**, ten vroegste afgeleverd de dag voor het praktijkexamen, die de volgende gegevens bevat: de identificatie van de weegschaal, de datum van de weging, het inschrijvingsnummer van het voertuig en het gewicht in beladen toestand (enkel bij de categorie BE);
- . het **Belgische of Europese rijbewijs van de begeleider**, geldig voor het besturen van het voertuig waarmee het praktijkexamen plaatsheeft;
- . het geldige **identiteitsdocument**, afgegeven in België, **van de begeleider**;
- . het **betalingsbewijs** van de retributie (bij voorafbetaling).

De begeleider moet aanwezig zijn en zal tijdens de proef op de openbare weg in het voertuig plaatsnemen.

Indien u beroep heeft gedaan op een erkende rijjschool:

- . uw geldige **identiteitsdocument**;
- . uw **Belgische of Europese rijbewijs**, geldig voor de categorie B of voor een gelijkwaardige categorie;
- . het **getuigschrift van praktijkonderricht*** afgegeven door een erkende rijjschool;
- . het **betalingsbewijs** van de retributie (bij voorafbetaling).

* Dit document, afgegeven door een erkende rijjschool, moet eveneens worden voorgelegd aan uw gemeentebestuur om een rijbewijs te kunnen bekomen. U dient dit dan ook zorgvuldig te bewaren!

HET EXAMENVOERTUIG

A. CATEGORIE BE

De kandidaat voor het **rijbewijs BE** legt het praktijkexamen af aan boord van een samenstel bestaande uit een trekkend voertuig van de categorie B en een aanhangwagen.

- Het **trekkende voertuig** van de categorie B moet aan volgende voorwaarden voldoen:
  - . voorzien zijn van een cabine;
  - . voorzien zijn van ten minste 3 plaatsen en 4 wielen;
  - . uitgerust zijn met veiligheidsgordels.
- De **aanhangwagen** moet aan volgende voorwaarden voldoen:
  - . een MTM* van minimum 1.000 kg** hebben;
  - . een feitelijke totale massa van minimum 800 kg hebben; U moet een weegbon kunnen voorleggen als bewijs dat deze massa bereikt wordt, tenzij de tarra van de aanhangwagen ten minste 800 kg bedraagt of het totale gewicht van de aanhangwagen duidelijk kan worden afgeleid (vb. indien de tarra 750 kg bedraagt en er 2 zakken zand van 50 kg in de aanhangwagen worden gelegd);
  - . de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw*** die ten minste even breed en hoog is als het trekkende voertuig. De gesloten opbouw mag ook lichtjes minder breed zijn dan het trekkende voertuig, zolang het zicht naar achteren alleen door middel van de buitenspiegels van het trekkende voertuig mogelijk is.
- Het **samenstel** moet een lengte van minimum 9 m hebben.

De lading moet degelijk zijn vastgemaakt. De lading mag niet bestaan uit ADR-producten, noch uit levende dieren of uit producten die misselijkheid veroorzaken.

B. CATEGORIE B + CODE 96

De kandidaat die de **code 96** voor de categorie B wenst te bekomen, legt het praktijkexamen af aan boord van een samenstel bestaande uit een trekkend voertuig van de categorie B en een aanhangwagen.

- Het **trekkende voertuig** van de categorie B moet aan volgende voorwaarden voldoen:
  - . voorzien zijn van een cabine;
  - . uitgerust zijn met 4 wielen en ten minste 3 plaatsen;
  - . uitgerust zijn met veiligheidsgordels.

* MTM = maximaal toegelaten massa - ** De tarra van de aanhangwagen mag niet groter zijn dan de sleepbare massa van het trekkende voertuig vermeld in het PVG van het trekkende voertuig. De sleepbare massa staat vermeld op het inschrijvingsbewijs van het voertuig. - *** Onder "gesloten opbouw" verstaat men een niet-verwijderbare, vaste opbouw. Een lading is dus niet toegelaten.

- De **aanhangwagen** moet een MTM* groter dan 750 kg hebben.**
- Het **samenstel** moet een MTM* groter dan 3.500 kg en niet groter dan 4.250 kg hebben.

C. ALGEMEEN

Het voertuig moet een snelheid van ten minste **100 km/u** bereiken op een horizontale weg.

Het voertuig moet uitgerust zijn met het reglementaire L-teken (enkel in het kader van een vrije begeleiding) en met rechterbuitenspiegels (één voor de begeleider en één voor de kandidaat).

Het examen mag niet worden afgenomen met een voertuig met handelaarsplaat, proefrittenplaat of transitplaat van korte duur, noch met een voertuig ingeschreven als oldtimer. De tijdelijke kentekenplaten van lange duur, ook wel internationale kentekenplaten genoemd, zijn wel toegelaten (o.a. kentekenplaten voor Shape en NAVO). Buitenlandse nummerplaten zijn in sommige gevallen ook toegelaten. Indien u het praktijkexamen wenst af te leggen met dergelijk voertuig, gelieve dan het examen centrum hiervan op de hoogte te brengen bij het maken van de afspraak voor het praktijkexamen.

Parkeerhulpsystemen, camera's en prisma's bedoeld om u te helpen bij de manoeuvres zijn toegelaten, op voorwaarde dat deze hulpsystemen origineel op het voertuig voorzien zijn.

Om toegelaten te worden tot het praktijkexamen, moet u **veiligheidshandschoenen** ter beschikking hebben.

Het voertuig moet in voldoende **nette staat** zijn.

Om toegelaten te worden tot het praktijkexamen moet het voertuig **technisch** en **administratief** in orde zijn. Het examenvoertuig moet de uitvoering van de voorafgaande controles en de manoeuvres toelaten volgens de voorziene afmetingen. **!**

VERLOOP VAN HET PRAKTIJKEXAMEN

Tijdens het praktijkexamen zal worden nagegaan of u werkelijk uw voertuig beheerst en of u het verkeersreglement in de praktijk toepast.

Tijdens de beoordeling van het examen zal de examinator in het bijzonder aandacht schenken aan een respectvolle houding tegenover het materieel en in overeenstemming met een goede uitoefening van het beroep.

Draagbare telefoons dienen te worden uitgeschakeld tijdens de volledige duur van het praktijkexamen.

HET PRAKTIJKEXAMEN BESTAAT UIT 2 PROEVEN

> 1. Proef op privéterrein

U voert op het privéterrein 6 basismanoeuvres uit:

① Voorafgaande controles

- . voorzorgen alvorens in en uit het voertuig te stappen
- . instellingen
- . controles

② In rechte lijn achteruitrijden

③ Achteruitrijdend een bocht maken

④ Opstellen tegen een stoep

⑤ Achteruitrijden tot tegen een laadkaai

⑥ Koppeling en ontkoppeling van de aanhangwagen

De buitenachteruitkijkspiegels moeten in hun normale gebruiksstand behouden blijven en mogen niet worden dichtgeklapt.

U mag **niet over de dissel stappen**. Dit zal een beoordeling met zich meebrengen voor het manoeuvre dat u uitvoert. Nochtans is het, in het kader van het manoeuvre koppelen, toegelaten om over de dissel te stappen om zo de aanhangwagen tussen de benen door te trekken.

Om toegelaten te worden tot de proef op de openbare weg moet u geslaagd zijn voor de proef op het privéterrein. Het slagen voor de proef op privéterrein blijft 1 jaar geldig. Voorbeeld: als u slaagt op 15/01/2021, is uw geslaagde proef op privéterrein geldig tot en met 14/01/2022.

> 2. Proef op de openbare weg (minimum 25 minuten)

De examinator heeft tot taak na te gaan of u het minimumniveau in rijvaardigheid bereikt en voldoende veiligheidswaarborgen biedt, die nodig zijn om in het verkeer te rijden en verdere rijervaring op te doen.

De examinator geeft aanduidingen omtrent de te volgen weg. Zolang hij niets zegt, volgt u de rijbaan waarop u zich bevindt. Wanneer u van richting moet veranderen, naar links of naar rechts, zal de examinator dit tijdig melden op de volgende wijze: "Aan het volgende kruispunt links/rechts afslaan".

De examinator zal u nooit in een valstrik lokken.

Uw instructeur of uw begeleider mag in geen geval aanduidingen of richtlijnen geven, de ruitenwissers, de ontthooier, de ontwaseming of de verwarming aanzetten, tekens geven, of de voorruit aan zijn kant proper maken. Indien hij tijdens de proef tussenkomt, is de examinator verplicht het examen stop te zetten. Tevens mag uw instructeur of uw begeleider, op straffe van stopzetting van het examen, de aanduidingen van de examinator niet herhalen of er commentaar bij geven.

Tijdens de proef mag u, om uw zichtbaarheid (voor u, achter u of opzij) te verbeteren, steeds op reglementaire wijze stoppen en bijvoorbeeld de ruiten proper maken of de achteruitkijkspiegels beter richten.

Indien u niet voldoende deelneemt aan het verkeer, kan de examinator uw examen niet beoordelen.

Belangrijke punten

. Bedient u uw voertuig correct?

. Rijdt u defensief?

. Gebruik van de lichten, enz...

. Neemt u op de weg de juiste plaats in met uw voertuig? Zo dicht mogelijk bij de rechterschouder van de rijbaan, doorlopende strepen, voorsorteringsspijlen, enz...

. Neemt u de bochten zoals het hoort? Aangepaste snelheid, neemt u de bochten niet te breed? Is uw techniek goed?

. Houdt u rekening met de lengte van uw voertuig?

. Inhalen en kruisen van andere voertuigen. Doet u dit correct? Neemt u afstand? Maakt u uw voornemens tijdig kenbaar? Neemt u tijdig uw plaats terug rechts in? enz...

. Richtingsverandering. Denkt u eraan alle nodige voorzorgen te nemen, uit te wijken zoals vereist zonder de andere weggebruikers te hinderen, het kruispunt vrij te maken wanneer dat vereist is?

. Past u de voorrangregels toe? Voorrang verlenen zo vereist, maar niet

onnodig, gedrag tegenover trams, enz...

. Gehoorzaamt u nauwkeurig aan de verkeerslichten en aan de bevelen van bevoegde personen? Rood licht, oranje licht, groene pijl, oranje knipperlicht, enz...

. Hoe past u uw snelheid aan? Heeft u inzicht in het verkeer? Aanpassen van de snelheid aan de verkeersomstandigheden, naleven van de snelheidsbeperkingen, naderen van een hindernis, enz...

. Hoe gedraagt u zich tegenover de andere weggebruikers? Voorzichtigheid tegenover voetgangers en kinderen, gedrag tegenover de prioritaire voertuigen, enz...

. Veilig, zuinig en energie-efficiënt rijden. Waarborgt u de veiligheid tijdens het rijden door te letten op het aantal omwentelingen per minuut, het schakelen, het remmen en het versnellen? Vermindert u het brandstofverbruik en de uitstoot door, waar nodig, manueel te schakelen tijdens het optrekken en het afremmen, en op stijgende en dalende hellingen?

① GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN HET MANOEUVRE "VOORAFGAANDE CONTROLES"

>> 1. Voorzorgen

De examinator vraagt u om:

- de motor van het voertuig stil te leggen en uit te stappen alsof u een boodschap zou gaan doen in een winkel
- uit het voertuig te stappen, ermee rekening houdend dat u zich op een rijbaan bevindt waar andere weggebruikers aanwezig zijn
- u op de stoep te begeven.

Men verwacht dat u:

- de motor stillet en de parkeerrem optrekt en/of een versnelling inschakelt
- de vensters en het schuifdak sluit
- in uw linkerachteruitkijkspiegel kijkt vooraleer u uw portier opent

- door de opening van uw portier kijkt alvorens dit volledig te openen, geen enkele bijzondere methode wordt vereist om het portier te openen
- uw voertuig op slot doet; indien het voertuig met centrale vergrendeling is uitgerust, wordt het gebruik ervan toegelaten.

De examinator vraagt u om de nodige controles m.b.t. de veiligheid uit te voeren en om opnieuw plaats te nemen in het voertuig rekening houdend met het verkeer.

Men verwacht dat u:

- rond het voertuig stapt en dat u uitlegt dat u nagaat of er geen deel van het koetswerk of het dekzeil beschadigd is

- correct de laaddeuren van de aanhangwagen opent (door deze vast te zetten en te beveiligen) of het dekzeil van de aanhangwagen voldoende opheft
- in de aanhangwagen stapt (indien nodig) en aangeeft of de lading goed verdeeld is en goed vastgemaakt is (indien het voertuig er mee uitgerust is)
- de laaddeuren van de aanhangwagen of het dekzeil van de aanhangwagen correct sluit
- uitlegt dat u de veiligheid van de schotelvergrendeling nakijkt en dat u die veiligheid toont
- uitlegt dat u de veiligheidskabel nakijkt
- uitlegt dat u nakijkt of de elektrische leidingen goed aangekoppeld zijn

- uitlegt dat u nakijkt of de parkeerrem van de aanhangwagen is afgezet
- terug in het voertuig stapt en hierbij de nodige voorzorgen neemt.

Het is aangeraden om rond het voertuig te stappen met het zicht op het verkeer gericht. Bij het uitstappen wanneer men rechts van de rijbaan geparkeerd staat, is het aangeraden om langs de achterkant van het voertuig te stappen; wanneer men daarentegen instapt, is het aangeraden om langs de voorkant van het voertuig te gaan.

>> 2. Instellingen

De examinerator verzoekt u om uit te leggen hoe u een correcte zithouding aanneemt en uw achteruitkijkspiegels correct instelt, en om uw veiligheidsgordel aan te doen.

Men verwacht dat u uitlegt hoe u:

- uw zitplaats in de goede positie plaatst
- de goede positie van de hoofdsteun nagaat; indien u het hoofd lichtjes naar achteren buigt, moet dit door de hoofdsteun worden ondersteund
- de helling van uw rugleuning nagaat door uw armen boven het

stuur te houden en, zonder dat u de rugleuning verlaat, uw polsen moeten ter hoogte van het stuur komen

- de positie van uw zitplaats nagaat door uw koppelingspedaal in te drukken; uw been moet lichtjes gebogen zijn
- uw achteruitkijkspiegels instelt.

Men verwacht dat u uw veiligheidsgordel aandoet en, indien deze verstelbaar is, dat deze niet te hoog bij de hals komt, noch te laag, waardoor de armbewegingen verhinderd worden.

>> 3. Controles

In de mate waarin de technische controles van het voertuig uitgevoerd zijn, zal er steeds een deel van de controles gevraagd worden.

Het gaat om systematische controles:

- ontwaseming vooraan – ontvriezing achteraan
- gebruik van de lichten (dimlichten - grootlichten - mistlichten)
- geluidstoestel
- richtingaanwijzers
- stoplichten.

De examinerator zal aan u vragen om deze bedieningen systematisch één na één te gebruiken.

De computer kiest voor u één van de volgende steekproefsgewijze controles:

> Slijtage van de banden

De examinerator verzoekt u om aan te tonen waar u de slijtage van uw banden nagaat.

Men verwacht dat u uw wielen draait om het nakijken te vergemakkelijken, dat u daarna uitstapt en dat u de groeven die u nakijkt, aantoont. U bent niet verplicht, maar mag gebruik maken van de slijtage-indicatoren, aanwezig op sommige banden. De controle beperkt zich tot één voorwiel van het voertuig.

> Bandenspanning

De examinerator verzoekt u om aan te tonen hoe u de bandenspanning nagaat.

Men verwacht dat u aantoont waar het ventiel zich bevindt. Indien u enkel over een elektronisch systeem beschikt dat de bandenspanning op het dashboard aanduidt, verwacht men van u dat u op het dashboard toont waar de bandenspanningsmeter zich bevindt.

> Motorolie

De examinerator verzoekt u om aan te tonen hoe u het oliepeil van de motor nakijkt.

Men verwacht dat u de motorkap van uw voertuig opent en aanduidt waar zich de oliepeilstok bevindt. Vervolgens moet u de motorkap sluiten en er van vergewissen dat deze goed gesloten is alvorens terug in te stappen. Men zal u niet vragen om het oliepeil effectief te controleren. Indien het voertuig niet uitgerust is

met een niveaupeilstok in het motorcompartiment, maar enkel met een elektronische oliepeilmeter op het dashboard, verwacht men van u dat u aantoont waar de oliepeilmeter zich bevindt.

> Remvloeistof

De examinerator verzoekt u om aan te tonen waar het remvloeistofreservoir zich bevindt.

Men verwacht dat u de motorkap van uw voertuig opent en aanduidt waar zich het niveau van de remvloeistof bevindt. Vervolgens moet u de motorkap sluiten en er van vergewissen dat deze goed gesloten is alvorens terug in te stappen. Indien het voertuig niet uitgerust is met een niveaupeilstok in het motorcompartiment, maar enkel met een elektronische remvloeistofmeter op het dashboard, verwacht men van u dat u aantoont waar de remvloeistofmeter zich bevindt.

> Koelvloeistof

De examinerator verzoekt u om aan te tonen waar u het niveau van de koelvloeistof controleert.

Men verwacht dat u de motorkap van uw voertuig opent en aanduidt waar zich het niveau van de koelvloeistof bevindt. Vervolgens moet u de motorkap sluiten en er van vergewissen dat deze goed gesloten is alvorens terug in te stappen. Indien het voertuig niet uitgerust is met een niveaupeilstok in het motorcompartiment, maar enkel met een elektronische koelvloeistofmeter op het dashboard, verwacht men van u dat u aantoont waar de koelvloeistofmeter zich bevindt.

> Product ruitenwissers

De examinerator verzoekt u om aan te tonen waar u het product voor de ruitenwissers toevoegt.

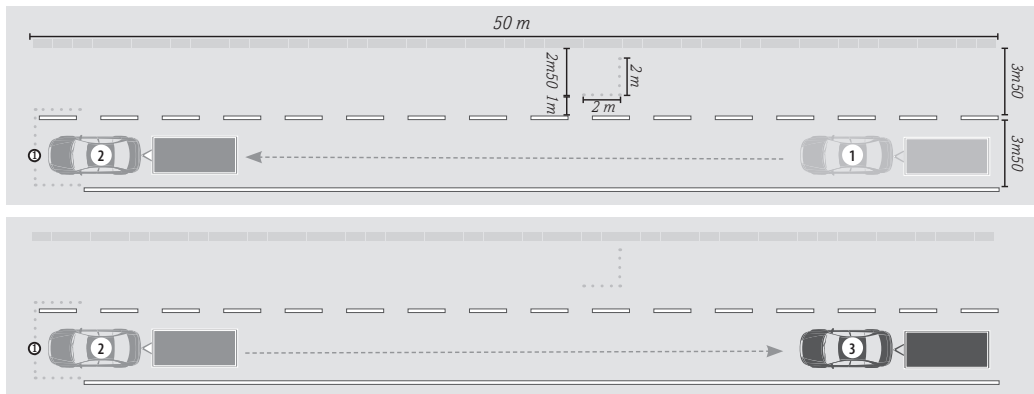
Men verwacht dat u de motorkap van uw voertuig opent en aanduidt waar zich het reservoir voor het product van de ruitenwissers bevindt. Vervolgens moet u de motorkap sluiten en er van vergewissen dat deze goed gesloten is alvorens terug in te stappen.

Indien u één van de verwachte punten tijdens het manoeuvre niet uitvoert, of wanneer u dit niet correct uitvoert, dan weerhoudt de examinerator de fout.

> Manoeuvres

2 GEDETAILEERDE BESCHRIJVING VAN HET MANOEUVRE "IN RECHTE LIJN ACHTERUITRIJDEN"

> De maximale duur van het manoeuvre bedraagt 3 minuten (vanaf 2 minuten 30 seconden komt de tijd in aanmerking voor een beoordeling)

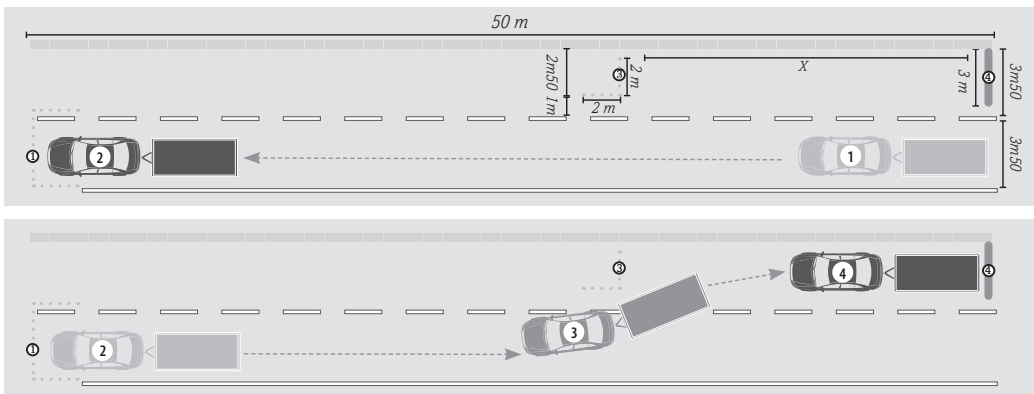

U ziet op de grond een rechthoek getekend van 50 m lang en 3m50 breed. Rijd in deze rechthoek vooruit om u juist voor de bakens ① te plaatsen. Rijd op *continue* wijze achterwaarts door deze doorgang, zonder over de lijnen op de grond te rijden. U mag zich éénmaal herpositioneren. Fouten zoals bv. 'bakens raken' blijven gelden.

- Breedte van de doorgang = 3m50
- Lengte van de doorgang = 50 m

3 4 5 GEDETAILEERDE BESCHRIJVING VAN DE MANOEUVRES "ACHTERUITRIJDEND EEN BOCHT MAKEN", "OPSTELLEN TEGEN EEN STOEP", "ACHTERUITRIJDEN TOT TEGEN EEN LAADKAAI"

> De maximale duur van het manoeuvre bedraagt 9 minuten (vanaf 8 minuten 30 seconden komt de tijd in aanmerking voor een beoordeling)

Rijd het voertuig in rechte lijn voorwaarts tot aan de bakens ①. U moet het voertuig tussen de bakens ① en evenwijdig met de linkerlijn en tussen de 2 lijnen plaatsen.

U moet het voertuig draaiend achteruitrijden zonder de bakens te raken om in de opstelruimte te rijden. Men verwacht dat het voertuig 'geknikt' is.

Daarna stelt u uw voertuig evenwijdig met de stoep op. Indien nodig, mag u hiervoor vooruit rijden. Als u opnieuw uit de opstelruimte rijdt, moet u het voertuig evenwijdig met de linkerlijn en tussen de 2 lijnen plaatsen.

Daarna blijft u achteruitrijden, zo dicht mogelijk bij de laadkaai (op minder dan 30 cm) om te laden of te lossen.

Indien u denkt goed opgesteld te staan t.o.v. de laadkaai, dan geeft u een teken (claxon, ...).

Zorg ervoor dat het voertuig goed opgesteld staat, op minder dan 30 cm van de stoep en evenwijdig met de stoep (om eventueel in- en uitstappen mogelijk te maken).

U mag het voertuig verlaten om de afstand die u nog rest te evalueren.

U moet de parkeerrem opzetten bij het verlaten van uw bestuurdersplaats.

U mag de bestuurdersdeur niet open laten. U mag daarentegen niet de deur openen wanneer het voertuig in beweging is.

- Totale lengte van de straat = 50 m
- Breedte van de opstelplaats = 2m50
- Breedte van de laadkaai = 3 m
- Hoogte van de laadkaai = minimum 1m20
- De laadkaai bevindt zich tegen de boordsteen.
- X = de afstand tussen de bakens ① en de laadkaai ② wordt bepaald door de computer met een minimum van 1,5 x lengte van de sleep van voertuigen

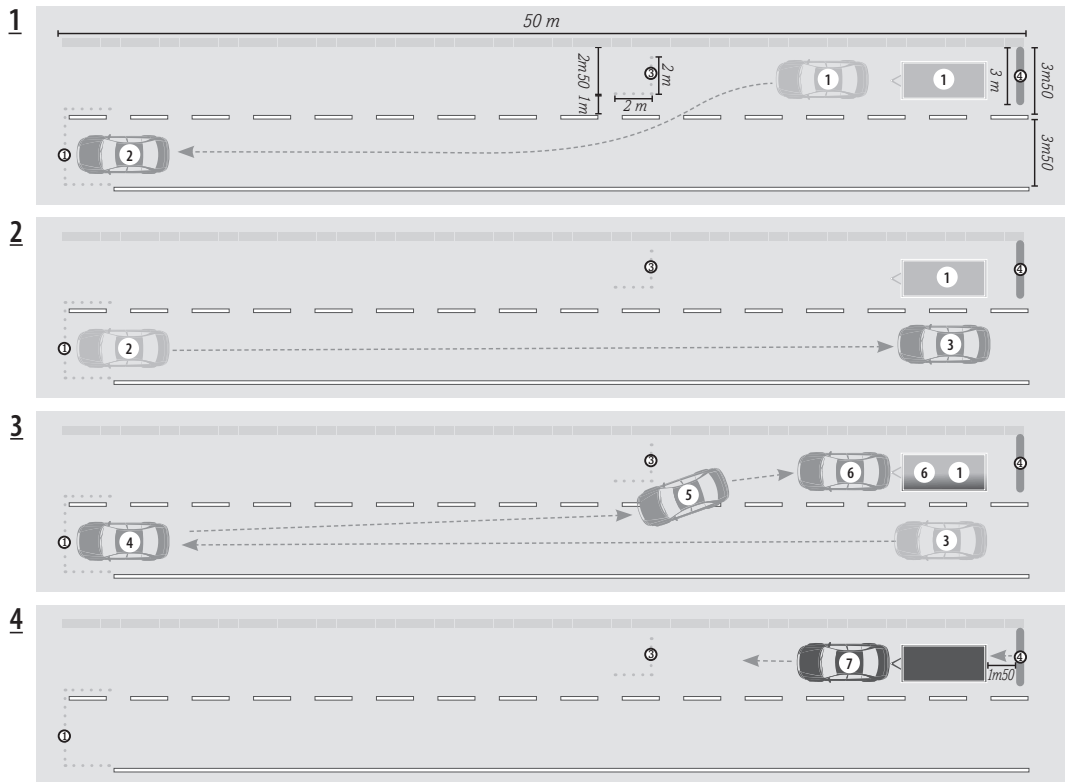
Legende

- ..... Bakens
- Laadkaai
- Lijn
- Boordsteen
- Voorkant voertuig
- Aanvang
- Tussenfase
- Eindpositie

> Manoeuvres

6 GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN HET MANOEUVRE "KOPPELING EN ONTKOPPELING VAN DE AANHANGWAGEN"

> De maximale duur van het manoeuvre bedraagt 10 minuten (vanaf 9 minuten 30 seconden komt de tijd in aanmerking voor een beoordeling)

Voor dit manoeuvre zal u worden gevraagd om veiligheidshandschoenen te dragen.

- 1 Ontkoppel de aanhangwagen en rijd het trekkende voertuig tot aan de bakens ①.
- 2 Rijd in rechte lijn achteruit zodat het trekkende voertuig naast de aanhangwagen komt te staan. De achterzijde van het trekkende voertuig moet op gelijke hoogte komen te staan met de achterzijde van de aanhangwagen.
U mag het voertuig verlaten om de afstand die u nog rest te evalueren. U moet de parkeerrem opzetten bij het verlaten van uw bestuurdersplaats. U mag de bestuurdersdeur niet open laten.

U mag de deur niet openen wanneer het voertuig in beweging is.

- 3 Rijd het voertuig vervolgens vooruit om daarna achteruit te rijden en de aanhangwagen aan te koppelen. Koppel de aanhangwagen aan. Op het ogenblik van het aankoppelen moet het trekkende voertuig in het verlengde van de aanhangwagen en op minder dan 1 m van de aanhangwagen staan.
- 4 Op het einde van het manoeuvre 'Koppelen van de aanhangwagen' moet u, om de elektriciteitscontroles van uw voertuig uit te voeren, uw voertuig tot op ongeveer 1m50 van de kaai vooruit rijden. De examinerator zal u helpen bij het uitvoeren van de controles.

HET MOET MOGELIJK ZIJN MET HET EXAMENVOERTUIG HET MANOEUVRE UIT TE VOEREN REKENING HOUDEND MET DE VOLGORDE VAN DE GROEPEN.

6.1 ONTKOPPELING – GROEP A

- Elektrische kabels* loskoppelen
- Veiligheidskabel losmaken
- Parkeerrem aanhangwagen opzetten
- Steenwiel uitdraaien tot op de grond

- Elektriciteitsleiding aankoppelen
- Veiligheidskabel aankoppelen
- Steenwiel volledig opdraaien en wiel blokkeren
- Met het oog op uw veiligheid mag u het steenwiel niet volledig opdraaien indien u de parkeerrem van de aanhangwagen afzet om de aanhangwagen aan te koppelen.

6.2 ONTKOPPELING – GROEP B

- Trekhaak openen

6.3 ONTKOPPELING – GROEP C

- Langzaam vooruitrijden om te ontkoppelen

6.4 PLAATS HET TREKKENDE VOERTUIG TUSSEN DE BAKENS, RIJD ACHTERUIT EN PLAATS HET TREKKENDE VOERTUIG NAAST DE AANHANGWAGEN

6.5 KOPPELING – GROEP A

- Trekkend voertuig plaatsen

6.6 KOPPELING – GROEP B

- Parkeerrem aanhangwagen afzetten
- Aanhangwagen aankoppelen
- Aantonen dat u de veiligheidssluiting nagaat

6.7 RIJD HET VOERTUIG VOORUIT TOT ONGEVEER 1M50 VAN DE LAADKAAI

6.8 KOPPELING GROEP C

- Elektrische controle (signalisatie voertuig)

De handelingen moeten **in volgorde per groep** uitgevoerd worden (dus 6.1 vóór 6.2). De **volgorde binnen de groep mag verwisseld** worden. Zo mag men bijvoorbeeld de veiligheidskabel losmaken vooraleer de elektrische leidingen los te koppelen. Het nagaan van de veiligheidssluiting dient echter altijd plaats te vinden na het aankoppelen van de aanhangwagen.

* U mag de **elektrische leidingen nooit op de grond** leggen!

> Uitslag van het praktijkexamen

U BENT GESLAAGD VOOR HET PRAKTIJKEXAMEN

De examinerator geeft u een formulier "Aanvraag om een rijbewijs". Met dit document gaat u bij uw **gemeentebestuur** uw rijbewijs afhalen. Gelieve vooraf contact op te nemen met uw gemeentebestuur.

Het formulier "Aanvraag om een rijbewijs" laat niet toe te rijden. U moet houder en drager zijn van een rijbewijs. Dit formulier moet binnen 3 jaar na het geslaagde praktijkexamen ingediend worden. Zoniet moet u opnieuw scholing volgen en slagen voor een nieuw praktijkexamen. **!**

U BENT NIET GESLAAGD VOOR HET PRAKTIJKEXAMEN

Wanneer u uitgesteld bent voor het praktijkexamen mag u zich **niet aanbieden voor een nieuw examen, de dag zelf van het uitstel.**

Wanneer u niet geslaagd bent voor de proef op de openbare weg zal de proef op het privéterrein, waarvoor u geslaagd bent, niet meer herbegonnen moeten worden, indien u een nieuw praktijkexamen aflegt met een voertuig van dezelfde categorie, binnen een termijn van maximum 1 jaar, die ingaat de dag waarop u voor de proef op privéterrein geslaagd bent.

GELDIGHEID VAN HET RIJBEWIJS

Indien u een rijbewijs met de vermelding 'code 78' werd afgeleverd en u de opheffing van deze 'code 78' wenst te bekomen, moet u een nieuw praktijkexamen afleggen met een voertuig uitgerust met een handbediende schakeling na bijkomende praktijklessen (minimum 2 uur) in een erkende rijsschool of onder dekking van een voorlopig rijbewijs model 3.

Bij het slagen voor één van de twee proeven van het praktijkexamen met een voertuig uitgerust met een automatische schakeling, wordt het volledig examen geacht afgelegd te zijn met dit type voertuig.

Alle voertuigen die niet zijn uitgerust met een koppelingspedaal worden beschouwd als voertuigen met een automatische schakeling.

Indien u het praktijkexamen heeft afgelegd met een voertuig uitgerust met een automatische schakeling, maar u al houder bent van een rijbewijs B zonder 'code 78', zal de 'code 78' niet worden aangebracht op het rijbewijs B + code 96 of BE.

INDIEN ER ZICH PROBLEMEN Zouden VOORDOEN

Indien u **klachten** hebt, wendt u zich onmiddellijk tot de **hoofdexaminator**. Dit is de eenvoudigste en snelste methode omdat u zich ter plaatse bevindt en het geschil onmiddellijk kan worden behandeld.

Zo u niet tevreden bent met het gegeven gevolg, wendt u zich zonder verwijl tot de **directie van de instelling waarvan het examencentrum afhangt** (bij voorkeur per **telefoon**).

Een geschil kan tenslotte ook steeds aanhangig worden gemaakt bij de bevoegde overheid. Meer informatie hierover kan u terugvinden op onze website www.gocavlaanderen.be.

Bovendien zijn in elk centrum **speciale brievenbussen** voorzien, waarin u zowel klachten als suggesties kan deponeren. De inhoud van deze brievenbussen wordt regelmatig nagezien om passende regelingen te kunnen treffen.

BEROEPSPROCEDURE

Op te merken valt dat u na tweemaal niet slagen voor het praktijkexamen tegen de genomen beslissing van het laatste praktijkexamen in beroep mag gaan door **binnen 15 dagen na het examen een aangetekend verzoekschrift** in te dienen. Meer informatie hierover kan u terugvinden op onze website www.gocavlaanderen.be.

> Besluit

Slechts nadat u zich goed voorbereid heeft, zal u met vertrouwen aan de examens kunnen beginnen. Dit zelfvertrouwen, samen met uw kennis en ondervinding, zal u toelaten te slagen voor de examens, wat wij u dan ook toewensen.

"Goed rijden betekent ook aan de anderen denken!"
GOEDE REIS EN BLIJF VOORZICHTIG!

De gegevens vermeld in deze brochure kunnen onderhevig zijn aan wijzigingen in de reglementering. Om de laatste versie in te kijken: raadpleeg onze website www.gocavlaanderen.be. **!**